

Täysistunto

Torstai 27.9.2018 klo 16.00—18.29

7. Lakialoite laiksi arvonlisäverolain 59 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 30/2018 vp Eeva-Maria Maijala kesk

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

18.18 **Eeva-Maria Maijala kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Särkikalojen määrät lisääntyvät jatkuvasti vesistöissämme, eikä särkikantojen harventaminen ole edennyt toivotusti. Puhutaan särjestä, mutta sekin vain on tärkeä asia.

Syynä särkien määrän lisääntymiseen on se, etteivät kalastajat koe särkien kalastamista kannattavaksi, ja kalastushan on muutenkin vähentynyt tuolla vesistöissämme. Kalaston jakautuma vääristyy, kun ylisuuret särkikalakannat voimistuvat vesien rehevöityessä. Eläinplanktonin määrä vähenee ja ravinteet kulkeutuvat takaisin vesipatsaaseen, kun särkikalat etsivät ravintoa vesistön pohjasta. Särjenpyynnin lisääntyminen poistaisi vesistöistä fosforia ja lisäksi vähäisesti hyödynnetyn kalan käyttöä.

Valtiovalan tulisi osoittaa kannustin särkikalojen kalastamiseen. Tällainen kannustin olisi särkikalojen myynnin arvonlisäveron poistaminen siltä osin kuin kalastaja myy itse kalastamiaan särkikalvoja. Jo nyt on arvonlisäverolain 59 §:ssä annettu vapautuksia tietyille luonnonvarojen hyödyntämisille, millä valtiovalta haluaa kannustaa ja pitää hyödyntämistä kannatettavana. Itse poimittujen luonnonvaraisten marjojen ja sienien myynti on nimittäin vapautettu arvonlisäverosta, mikäli poimija itse myy nämä tuotteet sellaisenaan muualta kuin erityiseltä myyntipaikalta. Tämä arvonlisäverovapautus olisi edullinen tapa lisätä särkikalojen pyyntiä ja käyttöä. Näin edistettäisiin sekä luonnon monimuotoisuutta että kalastajien ammatin harjoittamisen kannattavuutta. Särkikalojen hyötykäytön ja yleensäkin särkikalojen arvostuksen lisääminen olisi tässä suhteessa tärkeää.

Yleensäkin Suomessa meidän tulisi lainsäätäjänä tehdä kaikki voitavamme sen eteen, että Suomessa käytettäisiin enemmän kotimaista kalaa. Ammattikalastajien elinkeino on uhattuna tällä hetkellä, ja erityisesti siellä on kyllä syynä merimetsojen ja hylkeiden aiheuttamat vahingot, koska näitten kannat ovat lisääntyneet todella paljon.

Pääosa Suomessa syödystä kalasta tulee ulkomailta. Tähän on saatava muutos. Ehkä neljäsosa Suomessa syödystä kalasta on kotimaista kalaa, ja tässä on otettu matkaan myöskin ihmisten itsellensä kalastamat kalat. Meidän vesistömmme ovat todella rikkaita. Niissä on valtavasti kalaa. Miksi me emme osaa sitä hyödyntää? Japanilaiset ovat tuumanneet,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 91/2018 vp

että jos nämä olisivat heidän vesistöjään, niin kyllähän näitä käytettäisiin ihan toisella tavalla.

Arvoisa puhemies! Toivon, että aloitteessani esitetty asia otetaan vakavasti huomioon. Meidän on kaikin voimin edistettävä kotimaista kalastuselinkeinoa ja sitä, että suomalaisessa ruokapöydässä olisi nykyistä paljon enemmän hyvää, terveellistä, turvallisesti valmistettua suomalaista kalaruokaa.

Tämä esitykseni on nytten vain särjen osalta. Särkeähän monet pitävät roskakalana, mutta ensinnäkin sana ”roskakala” meidän pitää unohtaa ihan kokonaan. Kyse on toisarvoisesta kalasta ja oikeastaan ihan hyödynnettävästä, ihan hyvästä kalasta, sillä oikealla, sopivalla tavalla laitettuna särkikin on esimerkiksi purkkikalana todella hyvä kala. Tämä esitys voisi kyllä laajentua myöskin muitten toisarvoisten kalojen osalta. Ei sekään olisi huono asia, jos myöskin hauki olisi tässä kuviossa matkassa. En usko, että tämä tulisi vääristämään kilpailua millään tavalla, mutta joka ikinen toisarvoinen kala, minkä me saisimme tuolta vesistöistä pois, auttaisi meidän kalastonhoitoasiaamme.

Nyt kun mennään siihen kalastuslakiin ja kalastusmaksujen kertymiseen, ongelmahan on se, että kun meillä koko ajan vähenevät kalastonhoitomaksut, niin meillä vähenevät myöskin varat, joilla vesioikeuden omistajat voivat hoitaa vesialueitansa. Meidän on löydettävä uusia konsteja, millä me saisimme kannustettua vesialueitten hoitamiseen. Tämä roskakalojen poistaminen on yksi merkittävimmistä asioista, millä me saamme vesistöjä hoidettua.

Elikkä toivon, että tämä esitys otettaisiin vakavasti ja saisimme tällä otettua askeleen siten eteenpäin tässä asiassa.

18.23 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Lakialoitteessa edustaja Eeva-Maria Maijala on aivan oikein puuttunut tähän roskakalaongelmaan, vaikka on myös totuuden nimissä mainittava, että särkihän sinällään ei ole roskakala. Olen itsekin syönyt särkeä esimerkiksi purkitettuna, ja hyvin öljyssä marinoituna se on aivan erinomainen herkku, niin että tässä pitää katsoa se mitalin toinen puoli, se, että särki on arvokala oikein valmistettuna.

Mutta jos me haluamme näitä suomalaisia vesistöjä hoitaa, niin kyllä tämä vähempiarvoisen kalan pyynti on tärkeää. Esimerkiksi tuossa Puruvedellä, Kiteellä tehdään juuri tällaista hanketta. Sen Puruvesi-hankkeen myötä on kohennettu rehevöitynyttä järven lahtea. Puruvesi itsessään on erittäin kirkasvetinen, aivan Suomen ykkösjärviä puhtaudessaan. Muutama lahti on vähän rehevöitynyt. Niistä lahdista vedettiin viime keväänä nuotalla viisi apajaa ja saatiin saaliiksi 32 tonnia tätä vähempiarvoista kalaa — siis 32 tuhatta kiloa, joka on aivan valtava Pietarin kalansaalis, viidellä vedolla. Mutta joka tapauksessa tämä esimerkki vain kertoo sen, miten iso asia tämä järvien hoitaminen ja vesistön hoitaminen järkevällä kalastuksella on.

Edustaja Maijalan tekemälle aloitteelle sinällään toivoisin menestystä, mutta hieman epäilen sitä, että verolakien muuttaminen tällaisessa yhdessä pienessä asiassa voi olla ehkä vähän haasteellista. Mutta tämä avaisi kyllä mielestäni sen tien, että suomalaisen kalan markkinoita pitäisi kyllä tässä maassa edistää paljon tehokkaammin. Jos käynte jollakin isolla järvellä — kun viime kesänä olin Pielisellä ajelemassa yhtenä päivänä, ja samoin Ilo-mantsissa parilla isolla järvellä, niin kaikki sillä matkalla olleet havaitsimme kauniina kesäpäivänä kaksi kalastajaporukkaa veneellä näillä isoilla järvellä — niin se on todella vähän siihen nähden, mikä mahdollisuus suomalaisiin vesistöihin sisältyy.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 91/2018 vp

Mutta toivoisin, että tämä edustaja Maijalan hyvä aloite saisi sen liikkeelle, että suomalaisia vesistöjä alettaisiin ihan oikeasti käyttämään sekä virkistykseen että tätä kautta elinkeinojen kehittämiseen.

18.25 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Toimin Suomen Kalatalouden Keskusliiton puheenjohtajana. Toinen suuri kalatalousjärjestö Suomessa on Suomen Vapaa-ajankalastajat, ja uskon, että tämä on kummankin järjestön mielestä todella tärkeä asia, enkä minä usko, että kukaan muukaan vastustaa sitä, että me saamme hoidettua vesistöä. Tämä voisi olla yksi konsti, menetelmä, miten näitä vesistönhoitamisasioita saadaan eteenpäin.

Suomessa on kaupallisia kalastajia liian vähän, ja heidän määränsä vähenee koko ajan. Ja sekin, kuka saa sen 10 000 euron edestä myytyä vuosittain kalaa, on todella vähäistä. Elikkä en usko, että se tulisi isosti vaikuttamaan ainakaan kielteisesti, että siitä poistuisi tämä arvonlisäveroasia.

Sain vieraillla Säskylän Pyhäjärvellä, ja siellä tätä toisarvoista kalaa hyödynnettiin todella hyvin ja mahtavasti. Näin, miten siitä saatiin työstettyä massaa. Tästä massasta tehtiin sitten Apetitin tehtaalla kalapullia, todella hyviä. Aivan mahtava systeemi. Tätä kuviota meidän pitäisi todella saada valtakunnallisesti vietyä paljon eteenpäin.

Monellekin lapselle meidän lapsuudestamme lähtien herkku ovat olleet kalapuikot. Mutta mistä tehdään suomalaiset kalapuikot? Ei todellakaan meidän kotimaisista kaloistamme. Meidän järvet ovat täynnä kalaa. Se voisi tuottaa massaa mahtavasti, mutta kun meillä ei ole minkäänlaista logistiikkasysteemiä, meillä ei ole keräilysesteemiä, mitään semmoista, millä me saisimme kala-asiat hoidettua. Esimerkiksi maitopuolella meillä maito kerätään joka puolelta valtakunnasta järjestelmällisesti, on kylmäketjuasia hoidettu. Miksi me emme saisi kalapuolella tätä samalla tavalla järjestettyä? No, särjestä ja näistä muista toisarvoisista kaloista ei olla valmiita maksamaan juuri minkään vertaa, mutta jos me pienellä kannusteella saisimme sitä menemään eteenpäin.

Säskylän Pyhäjärven hanke, niin kuin moni muukin hanke, on kärsinyt todella paljon siitä, että valtion tuki on vain toistaiseksi voimassa olevaa, ja nyt meidän pitäisi siihen löytää menetelmiä ja systeemejä, mitkä eivät pyöri millään projektirahalla eivätkä valtion tuella, vaan että me saisimme oikeasti muulla kannusteella nämä asiat menemään eteenpäin. Elikkä näillä eväillä jäämme odottamaan, että joku päivä me saisimme tämän asian kuitenkin osaksi Suomen verolainsäädäntöä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.